

Egy délelőtt Egerboconson

— Megindult a víz! — újságolja Sütő néni. — Novembertől máig dísznek volt a fürdőszoba. (Fotó: Kóhidi Imre)

Omlásveszélyt jelző közlekedési tábla, csupaszból készült, sűrű erdőket váltják egymást. Kanyargós, szűk, autóst és autót egyaránt próbára tevő hegyi út. Egerbocon felé haladunk Egerbaktán, Bátoron át. Nem kis mutatványba kerül a megveszék helyről ezt a 26 kilométert megtenni. Kátyúk, felfagyott útrészek, az aszfaltra helyenként alig emlékeztető szakaszok. A bükkszéki elágazástól egy kis hegyi patak kíséretében érkezünk Bátorba. Az első megálló ez, hiszen három község — Hevesaranyos, Bátor, Egerbocon — közös tanácsának székhelye.

Pallagi Béla tanácsbíró fogad bennünket, s őt kérjük meg arra is, hogy legyen a továbbiakban kalauzunk.

— Nyolcszázharminchélt leest tartunk nyilván — mondja a titkár. — Ebből harminc ideiglenes. Ők vagy ide jöttek férjhez, vagy pedig a tisz szakemberei. Karácsony és Eger az állandó lakóhelyük. A hatvanas években még ezer fölött volt a létszám — sorolja tovább, ha nem is panaszként, de azért lehangoltan. — Most is nagyon sokan eljárnak a környező üzemekbe — Borsodnádasdi Lemezzár, Ózd, Eger, Egerecske — dolgozni. Hogy mi ennek az oka? Erre majd Bócon fényt deríthetünk.

— Az V. ötéves tervben milyen létesítményekkel gazdagodott a falu? — Épült egy ABC-áruház 500 ezer forintért, elkészült ugyanakkora értékben a járási labdarúgó-bajnokságban szereplő helyi futballcsapat sporttöltője. Ez utóbbi javarészt társadalmi munkában.

— Mik vetődtek fel gondként a falugyűlésen? — A vízellátás már évek óta visszatérő téma. Forrás lenne, csak a meglévő tároló nőtte ki magát, s mellé még egyre nagy szüksége volna a falunak. Szó volt a már említett útszakaszról is, amelynek kifogásolt része a KPM felügyelete alá tartozik. De a községi utak — amelyeknek karbantartása már a tanács feladata — szintén szóba kerültek, javítását kérték.

— Mi valósul meg ebből a VI. ötéves tervben? — A megyei vízmű vállalat 500 ezer forint beruházzal megépíti a víztárolót. Az utak karbantartását mi végezzük folyamatosan, a KPM-mel pedig felvettük a kapcsolatot. Járdat még mindig nem tudunk építeni — amit szintén kértek — mert most minden anyagi fedezze-

karítani utána! Sajnos, az asszonyt tegnap vitték be a kórházba, s így a takarítás is rám marad...

— Mivel telik még a napja? — Most már nem sokkal. — Hát annak idején? — Akkor bizony, mindenél. Voltam bányász, sőt községi bíró is. Az utóbbi tisztelet akkor viseltem, amikor a legtöbb bái volt 1946-tól 1950-ig. Most már más lenne, ma már szívesebben csinálnám. Mégis, ha előlről kezdeném, akkor újra csak bányász lennék. Tizenegy évig dolgoztam Csehiben. Ma már... A lányom is 56 éves. Ideköltöztünk hozzájuk, itt élünk. Az unokákat nagyon szeretem. Két unokám és négy dédunokám van.

Utolsó állomásként a Bükkszéki Termelőszövetkezetet keressük meg. A tanácshoz hasonlóan össze ont gazdagság ez, Hevesaranyos, Bátor, Egerbocon közös termelőszövetkezte. Az elnökhelyettes — Szeeskó Miklós — fogai közt szűri szavait. Nem titkolja: haragszik az újságra, annak íróira, ugyanis a közelmúltban egy olyan cikk jelent meg róluk, amit nem tettek a dicsőségtáblára. A cikknek pedig igaza volt. Bíróság elmarasztaló ítélete alapján készült, csak hát az igazság az, amit nehéz elismerni. Némi szabados után — mondjon-e egyáltalán valamit —, meglehetősen szűkszavúan fogalmaz:

— Akkorra üzemekkel, mint ahová eljárnak dolgozni a falubeliek, mi nem tudunk konkurrálni. Mégis úgy érzem, hogy akik itt dolgoznak, megtalálják a számításvukat. Nemrégiben indítottunk egy 30 személyt foglalkoztató varrószeleget. Itt javarészt fiatalok dolgoznak, vagy akik már nem bírják a nehéz fizikai munkát. Ma már nehéz egy tisznek megnyernie a fiatalokat. Az állatgyógyászok 70 százaléka például az ország más részéről jött ide dolgozni. Ha pedig egy ipari szakmunkás kíván nálunk megmaradni, annak vállalnia kell az átképzést. Tíz lakatosra például nincs szükségünk. Mégis biztos vagyok abban, mint már említettem is, hogy megtalálják a számításvukat azok, akik hosszabb távon dolgoznak velünk együtt.

A délet már elharangozták. Gyorsan elbúcsúztunk hát kísérőinktől, Pallagi Bélánétól, hiszen újra vár ránk a kanyargós, szűk, autóst és autóst egyaránt próbára tevő hegyi út. A tél, úgy látszik, már megadta magát, amikor a napsütésben a megveszék hely felé haladunk Egerbocon, Bátoron és Egerbaktán át...

Kis Szabó Ervin

Már a forgalmas főútvonalon is volt valami furcsa sejtése, amint pedig leért róla, mind határozottabban meggyőződésévé vált, hogy valaki követi. Nem akart hátrahátrálni, mert akkor talán még nagyobb lett volna a szorongása. Egyre inkább elmaradtak a belváros fenyei, s mind csöndesebb lett a járda, amelyen hazafelé tartott. Lépteinek kopogása felfokozódott a kis házak között, s egyre hangosabban hallatszott a mögötte közeledő zaja is.

Megpróbálta szaporázni a járását, de amint gyorsított, követője is nagyobb sebességre kapcsolt. Nemcsak, hogy melege lett, hanem egyenesen izzadni kezdett. Homlokán, hátán, melten patakzott a verejték. Am nem adta fel, egyre fokozta a tempót. Tudta, hogy most az életéért fut, összeszedte hát minden erejét, Vágta-zott, száguldozott az éjszakában, teljesítménye csaknem egy aktív sportolóval felért. Mögötte, azonban ugyanígy dübörgött a másik is. A távolság pedig — hallhatóan — egyre csökkent közöttük.

Hat évbe tellett Gát a völgyben

Általában bokáig ér benne a víz, de a nyári hetekben teljesen kiszárad. Ilyen a gyöngyöstarjáni patak, amely átszeli az egész települést. De 1974-ben csinált olyan ribilit, hogy az emberek nem győzték menteni az értékeiket. Szeszélyes, kiszámíthatatlan és veszélyes víz a Tarján-patak. Meg kellett zárolni.

Soron kívüli vb

— A munkatervben kívüli ülésre kellett összehívunk a tanács végrehajtó bizottságát 1975 szeptemberében — emlékezik vissza Horváth Sándor vb-titkár. — Megesősött a föld a patakparti oldalban. Porták sorát veszélyeztette ez a földmozgás. Valamit, tennünk kellett. De magunk sem tudtuk, mit.

Hová fordulhattak volna? A járási hivatalhoz. Miután akkor már esedékessé vált az új iskola megépítése is, Horics László, megyei főépítész utazott ki a községbe. A községnek ma sincs még rendezési terve, tehát a tanintézet helyét kellett meghatározni. A patak bal partjára szánták a helybeliek, de hát a patak...!

A műszaki egyetem professzorára, dr. Kézdi Árpádra hívta fel a tanácsiak figyelmét a főépítész. Ha valaki, dr. Kézdi tud szakvéleményt adni, aminek alapján a tennivalókat is meg lehet határozni. Így kezdődött. Most már hat éve ennek.

Milliók a földben

Aki manapság végigmegy a községben, hiába akarja érzékelni: hová lett az a tizenhatmillió forint, amibe került ez a „vízmentesítés”. Semmi látványos műszaki tárgy.

— A községbe vezető út KPM kezelésű — jegyezte meg Szamosvölgyi Péter, a tanács elnöke. — A felújítására felhasználni ötmilliót tehát nem tanácsi eredetű. Igen, az út. Az csakugyan felújított, megszüpült, korszerűsödött. Meg a patakmeder, kirakták kövel. De a sok-sok pénz a szó szoros értelmében elnyelte a föld. A patakpartba, jó mélyen, szivárgókat kellett beépíteni. A Közmű- és Mélyépítő Vállalat gyöngyösi munkásai igyekeztek ezt a feladatot minél kisebb felfordulással és minél rövidebb idő alatt elvégezni.

Akkora árkokat ástak ki az út egyik, majd másik szélén, aztán fentebb már keresztben az aszfaltcsíkon, hogy a környékbeliek csak ámuldoztak. Mi lesz ebből? Mikor lehet majd újból végigkoszolni az utcán?

Krimi?

Nem, ezt már nem lehet sokáig bírni — gondolta. Többre nem képes, s az energiája fogyóban! Nincs sok idő hátra, egy-kettőre utoléri. Aztán vége mindennek, minden jónak, minden örömeinek.

Tudta, hogy ebben a helyzetben már a legkevésbé sem szabad felesleges dolgokra pazarolni a drága perceket. Mit percek? A másodikpercek! Nem találghatja, hogy vajon ki üldözi és miért? Mancika felbőszült férje rohan-e utána gyilkos fegyverrel, beosztottja sokkallotta-e meg pökhendi packázásait, az ismét elmaradt fizetésemet, vagy éppenséggel az az ügyfele akar vele végezni, akit nemrégiben rútol átjött?

A világról sem lehet ilyen-félekét találni! Azzal a kis idővel, ami maradt, nagyon csíján kell bálnia. Csakis a legjobbakra, a legszobekre kell fordítania,

(Fotó: Perl Márton)

Az elmúlt év októberének végére már az útburkolati jeleket is felfestették.

Mindenki segített

A műszaki egyetem professzora szinte a helyszínen irányította a munkákat. A Kelet-magyarországi Vízügyi Tervező Vállalat két mérnöke, Fekete György és Ludányi Ottó né a részletrajzokat folyamatosan, mindig az éppen esedékes tennivaló megkezdésére adta át a munka irányítóinak.

A megyei tanács abban „bűvészkedett”, hogy azt az összeget, amit majd „elnyel a föld”, akár a „föld alól is” előkerítse.

— Voltak kritikák pillanatai is az építkezésnek — említi meg a vb titkára. — Összehívtuk az érintett családokat és megmondtuk, valóságosra is fordulhat a helyzet. Megértették. Ahogy azt is, hogy a kertjük, portájuk egy részét a munka során... hogy is mondjam?... legázolták.

A tarjániak azonban látták, hogy az ő érdekükben történik minden. Fegyelmetlenül túrták a nehézségeket.

Hordalékfogyó

Fura kis mellékvízecske a Más-patak. A hegyekből csordogál lefelé, ha éppen nem száradt ki teljesen. De ez hozta a veszedelmet 1974-ben is. Rengeteg görgeteg, iszapot, követ, farönköt sodort magával a forrásvidékről. Ahol terhének egy részétől megszabadul, ott túrást épít, amit ki kell kerülnie. Tehát oda megy, ahová

hogy elviselhetőbb legyen a halál.

Vagy éppen, hogy így fáj majd jobban? — morfondírozott, miközben jártányi erejét összeszedte. Nos, igen: milyen kellemes dolog is élni! S még mennyi minden lehetett volna része?! — folytatta sóhajtozva. — S csak ment, csak ment előre.

Amikor egy újabb sarkon akart befordulni, váratlanul beleesett egy mély, csatorna-árokba, amit napközben áshattak erre-felé. Most már megadta magát a sorsnak, hiszen semmit nem tehetett ellene.

Félve fölpislantott. Az akna peremén éppen akkor jelent meg az ismeretlen. Benézett, majd ereszkedni kezdett lefelé. A szuszogását szinte már az arcában érezte. Behunyta a szemét. Nem, nem akarta látni.

Aztán a követője is lehuppant. Megérintette a vállát. Beleborzongott. Az ismeretlen hangja azonban barátságos volt: — Huhú! — mondta elégedetten. — Mostantól te vagy a fogó!

Gyóni Gyula

akar. Be a környező portákra is.

— Most a község védelmének végső szakaszában építettük meg azt a hordalékfogyó gátat a patak völgyében, a település szélén, amely ezentúl csak a tiszta vizet engedti át.

A munkát a Mátraaljai Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulás dolgozói végzik. Az igazgató, Dér József sorolja az adatokat.

— A gát száraz oldala hét méter magas kőfal lesz, a vizes részét földrézssúval támasztjuk meg. Ennek a hordott földnek szűrő szerepet is el kell látnia. Tehát minden szennyet „kivon” az áradáskor.

Mert ha úgy alakulna, a gát 23 ezer köbméter vizet képes megőrizni 7700 négyzetméternyi területen.

— A műszaki átadás időpontja elég közel van, május vége. De ha lehet, jó volna előbb befejezni.

Van egy régi út, amelyet a völgybe tartó hatalmas ZIL-ek valószínűleg szétromoltak. Ennek a faluresznek viszont más közlekedési lehetősége nincs.

— Az út helyreállítása nem a mi feladatunk, de szívesen segítünk. Ha kell, néhány fuvar követ odaszállítunk és el is terítjük.

A készség tehát nem hiányzik ahhoz, hogy a társulás segítse a községet még az út „eredeti állapotának” visszaállításában is.

Biztonságot ad

Sok pénz, sok munka, sok segítség: ennyibe „került” egy község, Gyöngyöstarján lakóinak nyugalma. Ha úgy vesszük, ennyiért nem is „drága”.

— A partoldalba érkezőket is beépítették — közölte Horváth Sándor vb-titkár —, mert hogy sikerült-e végleg „megfogni” a partot még...? Az érkezők eddig semmiféle mozgást nem jeleztek.

Még egy megjegyzést ide a víztársulás igazgatójától:

— Ezeknek a Mátra vidéki községeknek elengedhetetlen szükségük lenne a hordalékfogyó gátakra. Csak azt említem „mellékesen”, hogy a már rendezett patakmedrek tisztításához rengeteg pénz kell, és hovatovább embert sem lehet kapni erre a munkára.

Gondoljunk csak arra, mostanában milyen gyakran kell figyelniük azokra a hírekre, amelyek árvizekről, belvizekről szólnak. Evente többször is.

A gyöngyöstarjániak néhány hét múlva már megkönnyebbülten sóhajthatnak fel: a Más-patak is — más lesz.

G. Molnár Ferenc